

Asiantuntijalausunto
Diaarinro 2723/00.08/2021
24.5.2021

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Viite: Asiantuntijalausuntopyyntö VNS 3/2021 vp Valtioneuvoston selonteko
julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022-2025, 18.5.2021

Asiantuntijalausunto VNS 3/2021 vp Valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022-2025

Suomen metsäkeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja
toteaa seuraavaa:

Talouden haasteet ja talouspolitiikan linja

Selonteossa todetaan: ”Pääministeri Marinin hallituksen ohjelman talouspolitiikan päämääränä on hyvinvoinnin lisääminen. Tällä tarkoitetaan ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää talouskasvua, korkeaa työllisyyttä ja kestävää julkista taloutta. Hallitusohjelmassa hallitus asetti keskeisiksi talouspolitiikan tavoitteiksi:

- normaalin kansainvälisen ja siitä heijastuvan kotimaisen talouskehityksen oloissa työllisyysaste nostetaan 75 prosenttiin ja työllisten määrä vahvistuu vähintään 60 000 henkilöllä vuoden 2023 loppuun mennessä
- normaalin kansainvälisen talouden tilanteessa julkinen talous on tasapainossa v. 2023
- hallituksen päätöksillä eriarvoisuus vähenee ja tuloerot pienenevät
- hallituksen päätöksillä Suomi kulkee kohti hiilineutraaliutta vuoteen 2035 mennessä.”

Metsiin perustuvat elinkeinot tukevat hallitusohjelman tavoitteita työllistäjinä ja verotulojen tuojana. Suomen metsät ovat merkittävä hiilinielu. Kansallisen metsäpolitiikan tukemana voidaan aktiivisella

Asiantuntijalausunto
Diaarinro 2723/00.08/2021
24.5.2021

metsien käytöllä jatkossakin varmistaa metsävarojen kasvu, ja samaan aikaan tukea siirtymää fossiilisista raaka-aineista uusiutuviin, puupohjaisiin materiaaleihin. Suomessa tuotettujen metsäteollisuuden tuotteiden kompensatiovaikutuksen arvioidaan jo nykyisellään olevan yli 16 milj.t CO2.

Metsätoimialalla on ollut merkittävä rooli maamme selviytymisessä koronakriisissä ja -kriisistä. Koronapandemian jälkeinen nousu luo mahdollisuuksia puuta jalostavan teollisuuden uusiutumiselle ja menestykselle jatkossakin. Metsäteollisuudella on käynnissä useita miljardiluokan investointeja, ja puusta kehitetään jatkuvasti uusia tuotteita. On varmistettava, että Suomi on jatkossakin kilpailukykyinen toimintaympäristö metsiin perustuville elinkeinoille.

Hallitus linjasi ilmastoriikessään helmikuussa 2020, että tärkeintä ilmastomuutoksen hillinnässä on fossiilisten raaka-aineiden käytön merkittävä vähentäminen. Kestävän kasvun ohjelmalla pitää voida tukea myös puuraaka-aineen käytön ja metsätalouden tarpeita, jotka toteuttavat asetettuja ilmastotavoitteita.

Maa- ja metsätalousministeriön pääluokka

Selonteon mukaan kehyskaudella jatketaan hallitusohjelman mukaisia toimenpiteitä, joista keskeisimmät liittyvät maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteisiin, ilmastokestävään ruokapolitiikkaan, luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen, vesistökuormituksen vähentämiseen, vesienhallintaan ja tulvasuojeluun. Hallinnonalan tekstiosan lopussa todetaan strategisten kehittämissankkeiden painottuvan kehyskaudella digitaalisiin palveluihin.

Suomelle on tärkeää, että metsämme ovat terveet ja kasvukykyiset eli sitovat hiiltä. Myös luonnon monimuotoisuuden tilan entistä parempi huomioiminen ja parantaminen on koko metsäalan yhteinen tavoite. Metsien hyvällä hoidolla luodaan myös edellytykset metsiin perustuvalle taloudelliselle hyvinvoinnille ja työllisyydelle nyt ja tulevaisuudessa. Euroopan Unionissa on käynnissä useita metsien käyttöön liittyviä asiakokonaisuuksia. Suomen kannalta on välttämätöntä, että päätöksiä tehdessään Euroopan Unioni mahdollistaa metsien taloudellisen käytön eikä politiikkapäätöksillä aseteta rajoitteita puun käytölle.

Asiantuntijalausunto
Diaarinro 2723/00.08/2021
24.5.2021

Metsäkeskuksessa on käynnissä mittava tietojärjestelmien uudistaminen ja tuemme selonteon kirjausta valtion digitaalisten palvelujen kehittämiseksi. Metsäala on erinomainen esimerkki, kuinka julkinen hallinto ja elinkeinoelämä voivat yhdessä tukea toisiaan ja parantaa koko toimialan tuottavuutta. Avoin metsä- ja luontotieto ja elävä metsätietoekosysteemi parantaa palvelujemme asiakaskokemusta, mutta ennen kaikkea se parantaa koko toimialan kilpailukykyä. Metsä- ja luontotieto ovat avain sekä taloudellisen että ekologisen kestävyysparantamiseen. Se tukee myös metsiin perustuvien elinkeinojen monipuolistumista.

EU:n yhteinen maatalous- ja maaseutupolitiikka uudistuu v. 2021 alkavalla rahoituskaudella. Maa- ja metsätalousministeriö valmistelee Suomen kansallisista tarpeista lähtevää ns. CAP-suunnitelmaa, joka sisältää ehdotuksen tulevan rahoituskauden tukijärjestelmäkokonaisuudesta. Ohjelmakauden vaihtuessa on huolehdittava mahdollisimman sujuvasta vaihdoksesta.

Uudella ohjelmakaudella Suomen tulee hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti erilaiset EU:n kehittämisohjelmat osana suomalaista talouden uudistumista ja kasvua. Metsäkeskus pitää tärkeänä, että maaseudun kehittämisessä huomioidaan aiempaa vahvemmin metsät ja metsätalous. Alueelliset metsäohjelmat, joiden laatimiseen ja toteuttamiseen alan toimijat ja sidosryhmät osallistuvat laajasti, ovat yksi keskeinen maaseudun ja biotalouden kehittämisen väline. Kehittämisohjelmat ovat keskeisin metsänohjelmien toimeenpanon resurssi.

Ympäristöministeriön hallinnonala

Hallitusohjelman mukaan Suomen tulee saavuttaa YK:n biodiversiteettisopimuksen tavoitteet eli pysäyttää luonnon monimuotoisuuden kato. Tämän vuoksi luonnonsuojelun rahoitusta kasvatetaan hallituskaudella merkittävästi. Selonteossa on myös kirjauksia valtion tukemasta asuntorakentamisesta ja nk. MAL-sopimuksista.

Metsäkeskus korostaa Metso-ohjelman ja muiden vapaaehtoisuuteen perustuvien toimien merkitystä ja hyväksyttävyyttä monimuotoisuuden kehittämisessä. Luonnonsuojelurahoituksen mitoituksessa on huomioitava valmistelun ja päätöksenteon vaatimat resurssit.

Asiantuntijalausunto
Diaarinro 2723/00.08/2021
24.5.2021

Metsäkeskus tukee hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan puurakentamista edistetään, sillä puurakennus toimii myös hiilivarastona, ja puutalojen on useissa tutkimuksissa todettu olevan asujilleen mieluisia. Metsäkeskus kannustaa valtiota huomioimaan hallitusohjelman puurakentamistavoitteet myöntäessään valtion tukia asuntorakentamiseen.

Liikenneministeriön hallinnonala

Metsäkeskus tukee selonteon kirjausta liikenneverkon korjausvelan kasvun pysäyttämisestä ja sen vähentämisestä. Selonteossa ei ole mainintaa yksityisteistä. Toimiva yksityistieverkko palvelee metsätalouden lisäksi monipuolisesti metsien virkistyskäyttöä ja luontomatkailua, metsäpalojen torjuntaa sekä tukee ilmastonmuutokseen sopeutumista. Yksitystieverkon toimivuus on tärkeää myös huoltovarmuuden vuoksi. Yksitysteiden ml. metsäteiden kunnostuksen julkinen tuki ja tukiehtojen houkuttavuus sekä yksityisteiden kuntotieto ovat edellytys toimivan yksityistieverkoston säilyttämiseksi maassamme. Yksitystieverkon kunto on huolestuttavasti heikentynyt viime vuosina ja korjausvelka kasvaa koko ajan.

Digitalisaation ja tuottavuuden vaikutukset valtionhallinnon toimintamenoihin

Valtion toiminnan digitalisaation ja tuottavuuden kehittämiseen perustuen valtion kaikkia toimintamenoja vähennetään vuodesta 2020 alkaen 0,5 % vuosittain perustuen hallinnonalakohtaisiin toimintamenoihin vähennettynä toimitilamenoilla.

Metsäkeskuksella on käynnissä monia tuottavuutta parantavia ja sähköisiä palveluja kehittäviä hankkeita. Jotta hallinnon tuottavuutta voidaan parantaa digitalisaation avulla, pitää sähköisen asiainnin ja päätöksenteon vaatimukset huomioida jo säädösten valmisteluvaiheessa ja kaikilla hallinnonaloilla. Säädöksiä valmisteltaessa on aina huomioitava myös niiden toimeenpanon vaatima hallinnollinen resurssi; vaikka tuottavuutta on kehitetty, eivät tietojärjestelmät automaattisesti pysty käsittelemään uusia hallintotehtäviä, Metsäkeskuksessa esimerkiksi viimeisimpänä turvemaiden tuhkalannoitusta ja puuttomien alojen metsitystukea. Järjestelmien on toimittava myös eri viranomaisten välillä,

Asiantuntijalausunto
Diaarinro 2723/00.08/2021
24.5.2021

ja jokaisen hallinnonalan on vastattava omien tietojensa ajantasaisuudesta ja käytettävyydestä.

Metsäkeskuksessa käynnistyi viime vuonna uusi metsävaratiedon inventointiohjelma. Aiempaan kymmenvuotiseen ohjelmaan verrattuna uusi ohjelma on kuusivuotinen. Metsävaratiedon ajantasaisuus ja tarkkuus paranee huomattavasti aiempaan verrattuna. Metsävaratietoa analysoimalla siitä saadaan esiin myös entistä tarkempaa luontotietoa, joka auttaa metsänomistajia ja metsäalan toimijoita huomioimaan luonnon monimuotoisuuden toiminnassaan entistä paremmin. Uusi inventointiohjelma on Metsäkeskukselle taloudellisesti erittäin raskas mutta parantaa merkittävästi koko metsätoimialan työn tuottavuutta ja laatua.

Hiilineutraali Suomi julkisen talouden suunnitelmassa 2022-2025

Metsäkeskus haluaa muistuttaa, että aktiivinen metsätalous ja metsien käyttö tukee siirtymää fossiilitaloudesta uusiutuvien raaka-aineiden käyttöön. Esimerkiksi Kemera-tuilla parannetaan metsän kasvua, siis hiilensidontaa, ja tuhonkestävyyttä. Tutkimus-, kehitys ja innovaatiotoiminnassa on puusta kehitetty lukuisia uusia tuotteita, joista monet ovat jo kaupallistamisvaiheessa.

Julkisen sektorin tuottavuuden ja kustannusvaikuttavuuden parantaminen

Hallitusohjelmaa valmisteltaessa arvioitiin, että julkisen talouden tasapainoa voidaan kohentaa julkisen hallinnon tuottavuustoimien kautta vajaalla 300 milj. eurolla vaalikauden loppuun mennessä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää tuottavuutta kohentavia toimenpiteitä sekä kaikilla hallinnonaloilla että poikkihallinnollisesti.

Metsäkeskus on käynnistänyt monivuotisen investointihankkeen keskeisten tietojärjestelmiensä uudistamiseksi. Investoinnin tavoitteena on tarjota asiakkaillemme uusia ratkaisuja ja parempi asiakaskokemus. Merkittävin säästö digitalisaatiosta ja paremmista sähköisistä palveluista tulee kuitenkin koko metsätoimialan parantuneen kilpailukyvyn ja ekologisen ja taloudellisen tuottavuuden kautta.

Asiantuntijalausunto
Diaarinro 2723/00.08/2021
24.5.2021

Helsinki 24.5.2021

Ari Eini
johtaja
Suomen metsäkeskus

Jakelu Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
Valiokuntaneuvos Tuire Taina
Valiokuntakanslian sihteeri Marjo-Riitta Seppälä

Tiedoksi Suomen metsäkeskuksen johtokunta
Ylijohtaja Tuula Packalen
Metsäneuvos Marja Kokkonen
Ylimetsänhoitaja Matti Heikurainen

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 6 pages before this page
Dokumentet inneholder 6 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 6 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 6 sider før denne side

Detta dokument innehåller 6 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende